RECHTERS EVRM

Ter attentie van de voorzitter van de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa, de heer Tiny Kox.

Meneer de president,

Het rapport van het Europees Centrum voor Recht en Rechtvaardigheid (ECLJ) over "NGO's en de rechters van het EVRM" (februari 2020) bracht ernstige disfuncties binnen het Europees Hof voor de Rechten van de Mens aan het licht. In de tien jaar die zijn geanalyseerd, zijn 22 van de 100 vaste rechters bij het Hof afkomstig van of hebben nauw samengewerkt met zeven ngo's die bij het Hof actief zijn. 18 van deze rechters hebben ook zitting gehad in zaken waarbij de NGO betrokken was waarmee ze verbonden waren. Van deze 7 NGO's onderscheidt het netwerk van de Open Society zich door het aantal rechters dat eraan verbonden is (12) en door het feit dat het de zes andere organisaties financiert die in dit rapport worden genoemd. In 2020 werd een update van dit rapport gepubliceerd door de ECLJ, waaruit bleek dat dezelfde disfuncties aanhielden.

Deze situatie is kritiek, aangezien de onafhankelijkheid van het Hof en de onpartijdigheid van zijn rechters in twijfel worden getrokken; het is in strijd met de regels die het EVRM zelf op dit gebied aan staten oplegt. Het is des te problematischer omdat de bevoegdheid van het Hof uitzonderlijk is.

Naar aanleiding van dit verslag heeft het Comité van Ministers op 8 april 2021 drie schriftelijke vragen van leden van uw Vergadering beantwoord (doc. 15258). Het weerlegde noch minimaliseerde de feiten die in het ECLJ-rapport werden onthuld. Het antwoord bestond vervolgens uit een herinnering aan de noodzaak om " *de hoogste standaard van kwalificaties, onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de rechters van het Hof te blijven garanderen* ", en een verklaring van de maatregelen die daartoe zijn genomen. De ambassadeurs gaven ook aan van plan te zijn om " *uiterlijk eind 2024, in het licht van verdere ervaringen, de doeltreffendheid van het huidige systeem voor de selectie en verkiezing van de rechters van het Hof"* opnieuw te beoordelen .

Op 26 juli 2021 heeft het Comité van Ministers geantwoord op nog twee schriftelijke vragen van leden van uw Vergadering (doc. 15345). Vervolgens onthulde het dat het Hof zijn reglement van het Hof aan het herzien was, " *inclusief artikel 28* ", dat specifiek de kwestie van belangenconflicten behandelt.

Op 2 september 2021 heeft het Hof een nieuwe versie gepubliceerd van zijn "Resolutie over justitiële ethiek", aangenomen op 21 juni 2021. De nieuwe tekst versterkt de verplichtingen van integriteit, onafhankelijkheid en onpartijdigheid van rechters. In navolging van het ECLJ-rapport verplicht de resolutie nu rechters om onafhankelijk te zijn van elke instelling, inclusief elke " *instantie* " en " *elke particuliere entiteit* ". De tekst voegt eraan toe dat rechters " *vrij zijn van ongepaste beïnvloeding van welke aard dan ook, hetzij extern of intern, direct of indirect. Zij onthouden zich van elke activiteit, uiting en omgang, weigeren elke instructie op te volgen en vermijden elke situatie die kan worden beschouwd als een belemmering voor hun rechterlijke functie en die het vertrouwen van het publiek in hun onafhankelijkheid schaadt.*." De vorige tekst was veel beknopter.

Met betrekking tot onpartijdigheid voegde de nieuwe tekst een expliciet verbod toe om " *betrokken te zijn bij de behandeling van een zaak waarin zij een persoonlijk belang hebben* ", waardoor de preventie van belangenconflicten wordt versterkt. Rechters moeten zich ook onthouden van " *elke activiteit, uiting en omgang waarvan kan worden aangenomen dat ze het vertrouwen van het publiek in hun onpartijdigheid schaadt* ".

Deze reacties op het rapport zijn goed nieuws. Ze zijn echter niet genoeg. Naar aanleiding van deze onthullingen is er geen onderzoek gedaan naar de geconstateerde disfuncties tussen 2009 en 2020 bij de Rechtbank, noch naar de jaren daarna.

De volgende aanbevelingen moeten daarom worden opgevolgd:

- van rechters eisen dat zij belangenverklaringen publiceren;
- effectieve intrekkings- en wrakingsprocedures vast te stellen;
- het vooraf informeren van partijen over de samenstelling van de kamer;
- het opleggen van een verplichting, in plaats van slechts een optie, aan rechters om de president te informeren in geval van twijfel over hun objectieve onafhankelijkheid of onpartijdigheid;
- een formulier voor de aanvraag voor tussenkomst van derden op te stellen waarop eventuele banden met de belangrijkste partijen worden vermeld;
- een sectie in het aanvraagformulier in te vullen waarin de aanvrager wordt gevraagd te verklaren of de aanvraag wordt ingediend met medewerking van NGO's, en zo ja, welke;
- de lijst van leden van de griffie publiceren, zoals dat wordt gedaan door het Inter-Amerikaans Hof voor de Rechten van de Mens en het Hof van Justitie van de Europese Unie.

Wij vragen u, mijnheer de Voorzitter, in overeenstemming met artikel 71 van het Reglement van Orde van de Vergadering, om deze kwestie op de agenda van de Vergadering te plaatsen, zodat een onderzoek kan worden ingesteld en oplossingen voor deze storingen kunnen worden aanbevolen aan het Comité van Ministers.

Download our Report

* * *

Bron: eclj.org

2022